

ALKOTÓMŰHELY

BOŠKO KRUNIC

A HÓDÍTÓ KÖNYV KÖNYVHÓNAPI GONDOLATOK

A könyv hónapját ünnepeljük, az irodalmi műveltség és a könyv iránti szeretet sokirányú terjesztésének időszakát. Jó alkalom ez arra, hogy feltárjuk és kifejtsük az alkotó munka sokféle nyílt anyagi és eszmei kérdését, és hogy kritikai értékelést adjunk a kultúra és a tudományok fejlesztésére irányuló tevékenységünkről. Az idei könyvhónapi rendezvények a párt és az egész ország ünnepe jegyében, Tito elvtárs 40 éves pártvezetői munkássága és a forradalmi munkásmozgalom nagy jelentőségű jubileuma jegyében kerülnek sorra. Ez külön hangsúlyt ad az idei könyvhónapnak, és nagy felelősséget ró valamennyiünkre. Említést kell tennem ez alkalommal néhány általános érvényű, többszörösen is igazolt, kiindulási pontul szolgáló művelődéspolitikai igazságról is.

Hazánk irodalmárai alkotó munkásságukban abból a termőtalajból merítik erejüket és ihletüket, amelyen az emberek a saját vérével irták történelmüket, hősi bátorsággal védelmezték kivívott szabadságukat, s amelyen a most létrejövő közösséget az emberhez szabják, az alkotó emberhez, aki ura lett a maga munkájának és sorsának.

Ilyen alkalmakkor azt is kiemelhetjük, hogy hazánk nemzetei és nemzetiségei méltán büszkék a saját történelmükre, amelyből évtizedeken át sok nép és mozgalom merítette ihletét. Ez a történelem a mi művünk, a mi életünk része. Ahhoz a világhoz tartozunk, amely kitartó harcot vív a szabad és egyenrangú emberi létért, a népek szabad fejlődéséért. Tito kortársai és harcostársai voltunk ezekben az évtizedekben, amelyek sok embert és népet töltöttek el bátorsággal a nagyvilágban. Terhes időket élünk, a békés hónapokat sok-sok veszedelem fenyegeti, hiszen a háborúknak, a megaláztatásoknak, a kizsákmányolásnak még mindig nem érkezett el a végőrája. De ezekben az évtizedekben egyre sikeresebbé vált a haladó mozgalmak harca a világ színterén, amelyen oly fontos szerepet tölt be Jugoszlávia, Tito forradalmi és humanista eszméi által vezérelve.

Súlyos történelmi múltunkban ritkán élhettünk át ennyi évet békében és alkotásban. Egy kis népnek még soha ilyen erősen és jótékonyan nem érződött a hatása. Tito kora ez, a bátorság és következetesség, a humanizmus, a testvériség és az emberi életet építő alkotói lendület korszaka.

Ez az a termőtalaj, amely ihletet ad a művészi és minden más alkotói munkához, amely bátorít, lelkesít és újabbnál újabb, még gazda-

gabb élettartalomra ösztönöz. Ebből eredően az irodalmi alkotások is mind teljesebb kifejezői a szabadságnak, amelyből a még nagyobb szabadság új térségei felé haladunk. Ezt szolgálja nálunk a könyv.

Említést érdemel ez alkalommal az a tény is, hogy a könyvre ma egyre nagyobb szükség van, mert napról napra nő a száma azoknak, akik megbarátkoznak vele, s akiket a könyv vezet be a tudományokba és művészetekbe. Tartós irányzat ez, mert az ember egyre szabadabb, s mind nagyobb a felelőssége saját sorsának irányításában, márpedig a szabadság és a felelősség társadalmi tartalma szüntelenül a tudást és a műveltséget szomjúhozza.

Igy jutunk el az alkotói, az írói felelősség kérdéséhez az olvasóval, az egész társadalommal szemben. Ez a felelősség szintén a forradalmi átalakulás kifejezője és tényezője. Az író szabad alkotói, egyszersmind nagyon felelős tagja a társadalomnak. Elvárják tőle, hogy felfedje az ember előtt az ismeretlent, a világot, hogy tágtássa látókörét, hogy szavai és gondolatai nemesebbé tegyék az embert, s hogy gazdagítsa az emberi életet. Ő maga, ahogyan valaki megfogalmazta, egy világ az emberben. Ezért egészen nyilvánvaló, hogy sem a mai, sem az eljövendő társadalom nem hunyhat szemét az olyan alkotás előtt, amelynek üzenete fülsértően elüt az emberi haladás és humanizmus összhangjától. Az íróember nem propagandistája a napi politikai feladatoknak, de még kevésbé maradhat fenn, ha idegen osztályeszméket hirdet, ha világszemlélete maradi.

Arra kell törekednünk, különösen most, a könyv hónapjában, hogy minden irodalmi alkotás, minden könyv újabb területeket hódítson meg magának. Ezt nemcsak a könyv jobb terjesztésével érhetjük el, hanem még inkább az élő szó erejével, a közvetlen kapcsolatok útján, és minden olyan tettünkkel, amellyel arra szoktatjuk az embereket, kiváltképpen az ifjú nemzedékeket, hogy szabadon mozogjanak a könyv világában. Különösen hangsúlyozott az a feladatunk, hogy megfelelő anyagi lehetőségeket teremtsünk a könyv terjesztéséhez a dolgozó emberek körében, a termelőmunkások között, akiknek munkaeredményétől függ többek közt a művelődési alap gazdagsága is, és a könyvek elérhetősége a társadalom minden tagja részéről.

Forradalmunk egyik ismertető jele a küzdelmes optimizmus, a nyugalanság, az emberi szabadság új formáinak és tartalmainak szüntelen keresése a munkában és a munka alapján. Ez kifejeződésre jut az emberek — az öngazgatók társadalmi aktivitásának lendületében és sokrétűségében is. Ennek értelmében minden alkotói, így a művészi alkotómunkának is az a mércéje, hogy mennyire járul hozzá a munka és az ember felszabadításához, ahhoz, hogy az ember képessé váljon a forradalmi gyakorlat hordozására, s így a kulturális fejlődés politikájának érvényesítésére is.

Értékmércéje nálunk az alkotásnak az is, hogy milyen mértékben fejleszti a szabad, internacionalista személyiséget, s hogy mennyire segíti elő a túlhaladott etikai és esztétikai értékítéleteken alapuló tudatformákat és felfogásokat.

Ideje, hogy az olvasókat is meghallgassuk. Ítékezzenek ők a könyvek értékéről. De a műkritikának is elkötelezettebbnek kell lennie. És jó alkalom ez a könyvhónap arra is, hogy megmutatkozási teret és bátorítást adjunk az amatőr alkotóknak. Legyen a jelszavunk: könyvet a gyermekeknek, a fiataloknak, a felnőtteknek! Ez a térhódítás megengedett, a propaganda pedig szükségszerű. De mindenekfölött az alkotó munka képviselőinek nagyfokú szerveztségére van szükség a könyv terjesztésében, a kapcsolatteremtésben a dolgozó emberekkel, minden öngazgatósi, társadalmi, politikai és gazdasági szervezettel.

Végül megemlíteném még azt is, hogy jövőre Vajdaság lesz a házigazdája a jugoszláv könyvhónapi megmozdulásoknak, vagyis mi rendezük meg a könyvhónap országos megnyitóját. Erre egész Vajdaság területén idejében fel kell készülnünk, olyan eredményeket kell felmutatnunk, amelyek meggyőzően szemléltethetik az itt élő nemzetek és nem-

zetiségek tudományos és művelődési dolgozóinak termékeny alkotó munkásságát. Alkalmom ez arra is, hogy még jobban és sokrétűbben összefűzzük alkotó tevékenységünket a jugoszláv nemzetek és nemzetiségek kultúráival és művészeivel egész szocialista autonóm tartományunk területén, s hogy még sokoldalúbb tevékenységgel népszerűsítsük a könyvet. Ehhez elegendő erőnk van, amit nemcsak a sok kiváló eredmény bizonyít, hanem a tettekkészség is az irodalmi és tudományos alkotók, az összes aktivisták körében. Ennek az erőnek legfőképpen a szervezetségben kell megnyilvánulnia, hogy bebizonyítsuk: értünk a gyakorlathoz és tudunk lelkesedni.

NAGY József fordítása

Ady Endre: Közel a temetőhöz